

จาก 'หนู' สู่ 'ลิงแสม' ทดลองวัคซีน 'mRNA' ความหวังไทยสู้โควิด

อ่าน
รายละเอียด
น.5

“มนุษยชาติกำลังจะมีข่าวดีที่ต้องลุ้นต่อไป เนื่องจากการพัฒนาวัคซีนโควิด-19 มีพัฒนาการค่อนข้างดีมาโดยตลอด จากการทดลองกับหนู สู่เข็มแรกที่ทดลองฉีดกับลิง หากได้ผลดีจะเริ่มใช้กับมนุษย์ต่อไป เป็นอีกก้าวสำคัญสู่ความหวัง ไม่เฉพาะประเทศไทย แต่ยังเป็นความหวังของคนทั้งโลก”

คือ คำกล่าวของ **ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์** รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เมื่อครั้งเยี่ยมชมการเตรียมการทดสอบวัคซีนโควิด-19 ที่ศูนย์วิจัยไพรเมทแห่งชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อ.แก่งคอย จ.สระบุรี อันเป็น 1 ใน 5 โครงการพัฒนาวัคซีนโควิด-19 ในหลายสถาบันของไทย จากการสนับสนุนทุนวิจัย โดยสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสถาบันวัคซีนแห่งชาติ (NVI)

07.39 น. วันที่ 23 พฤษภาคม คือช่วงเวลา ที่ วัคซีนชนิด “mRNA” เข็มแรก ถูกฉีดเข้าไปยังกล้ามเนื้อขาของลิงแสม หลังทดลองกับหนูแล้วได้ผลดี หลังจากนั้นราวเดือนสิงหาคม-กันยายนนี้ ความหวังอันเลือนรางจะเห็นเป็นภาพชัดเจนขึ้น

ศ.นพ.สิริฤกษ์ ทรงศิวิไล ผอ.สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เผยว่า ณ เวลานี้มีการพัฒนาวัคซีนกว่า 200 แบบ แตกต่างกันไป 1.เทคโนโลยีที่เลือกใช้ 2.บริเวณชิ้นส่วนที่เลือกใช้ 3.ตัวร่วมกระตุ้น ที่จะใช้ผสมร่วมกับวัคซีน ซึ่งยังไม่รวมถึง ขนาดการใช้ (โดส) ที่แตกต่างกัน จำนวนครั้ง และวิธีการฉีด

สำหรับเทคโนโลยีในการวิจัยวัคซีน ศ.นพ.สิริฤกษ์เล่าว่า เดิมจะใช้ 1.เชื้อตาย หรือ 2.เชื้อตัวอ่อนอณูฤทธิ์ ซึ่งเป็นวิธีที่นักวิจัย

จาก 'หนู' สู่ 'ลิงแสม' ทดลองวัคซีน 'mRNA' ความหวังไทยสู้โควิด



คุ้นเคยกันดี แต่มีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาในการศึกษา และการผลิตที่ยาวนานหลายปีกว่าจะมีปริมาณที่เพียงพอ สำหรับโควิด-19 ศูนย์วิจัยไพรเมทแห่งชาติ จึงใช้วิธีที่ 3 คือชิ้นส่วนแอนติเจนของเชื้อด้วย “เทคโนโลยีสารพันธุกรรม” ทั้ง DNA และ RNA

ขณะนี้ทั่วโลกอยู่ในขั้นตอนศึกษาในห้องปฏิบัติการและสัตว์ทดลองขนาดเล็ก เช่น หนู มีวัคซีน 1 แบบอยู่ในขั้นตอนศึกษากับคน ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 อีก 7 แบบ แต่ละแบบใช้เทคโนโลยีที่แตกต่างกัน แต่

ความพิเศษของแบบ “mRNA” คือ การนำเอาข้อมูลพันธุกรรมมาวิเคราะห์จนทราบรหัสพันธุกรรม จากนั้นเอารหัสพันธุกรรมมาวิเคราะห์และสร้างสาย “mRNA” (เป็นระยะของวัคซีนที่ใช้ฉีดได้) เมื่อฉีดเข้าเซลล์ของลิง จะผลิตเป็นโปรตีนของเชื้อ จากนั้นร่างกายจะสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อ (Antibody) ที่จะป้องกันไวรัสได้ โดยการทดลอง จะฉีดให้ครบ 3 เข็ม แล้วนำผลมาวางแผนการศึกษาต่อไป

สรุปขั้นตอนคือ 1.ทดสอบวัคซีน 2.พัฒนาวัคซีนต้นแบบ mRNA จากนั้น 3.ทดลองใน

สัตว์ 4.ทดลองในคนด้วยกัน 3 ระยะ ระยะที่ 1 เน้นความปลอดภัย ระยะที่ 2 เน้นความสามารถในการสร้างภูมิคุ้มกัน และระยะที่ 3 เน้นการป้องกันโรค

“ขอเน้นการตามยุทธศาสตร์ที่นายกฯ มอบหมาย 3 แนวทาง คือ 1.สนับสนุนให้เกิดการวิจัยและพัฒนาวัคซีนในประเทศ 2.ร่วมมือวิจัยกับต่างประเทศ และ 3.เจรจากับผู้ผลิตวัคซีนในต่างประเทศ เพื่อให้คนไทยมีวัคซีนใช้ในระยะเวลาใกล้เคียงกับประเทศอื่นในโลก ซึ่งจะต้องสามารถผลิตได้เองในประเทศด้วย รวมถึงเตรียมการผลิตในประเทศ และการจองโรงงานผลิตวัคซีนล่วงหน้า หากจุดใดมีโอกาส จะดำเนินการผลิตพร้อมกันเพื่อให้มั่นใจว่าเราจะมียุติวัคซีนใช้อย่างแน่นอน คาดว่าจะมีข่าวดีประมาณ 12-18 เดือนหลังจากนี้” ศ.นพ.สิริฤกษ์ระบุ

ขณะที่ทาง ผอ.ศูนย์วิจัยไพรเมทแห่งชาติ ศ.ดร.สุจินดา มัลย์วิจิตรนนท์ เสริมว่า เหตุที่ต้องทำวิจัยในสัตว์ทดลอง ไม่สามารถกระโดดไปทำในคนได้ทันทีด้วยเหตุผลเรื่องความปลอดภัย ช่วงแรกทดลองในหนู พบว่าได้ผลดี แต่สิ่งจะมีการตอบสนองได้ใกล้เคียงกับคนมากที่สุด ทั้งสรีระร่างกายและวิวัฒนาการ โดยจะทดสอบ 4 เรื่อง คือ 1.ความเป็นพิษ 2.ความปลอดภัย 3.กระตุ้นภูมิคุ้มกัน และ 4.ประสิทธิผลของวัคซีน

ขณะนี้กำลังดูเรื่องความปลอดภัยและการตอบสนองภูมิคุ้มกัน ด้วยการทดลองฉีดเชื้อโควิด-19 เข้าไปในลิงแสมจำนวน 13 ตัว แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ไม่ฉีดวัคซีน (ฉีดยาหลอก) 3 ตัว กลุ่มที่ 2 ฉีดวัคซีนขนาดต่ำ 5 ตัว ซึ่งหากเห็นผลดีจะใช้ขนาดต่ำในคนเพื่อราคาที่ถูกลง และกลุ่มที่ 3 ฉีดวัคซีนขนาดสูง 5 ตัว

“จะใช้ระยะเวลาทดลองฉีด 2 เดือน อีก 4 เดือนติดตามดูผลระบบภูมิคุ้มกันของลิงทุก 15 วันว่ายังสูงอยู่หรือไม่ อีก 3 เดือนข้างหน้าจึงจะทราบผลการทดลองกับลิง และขยับไปทดสอบในคนต่อไป คาดว่าภายใน

เดือนกรกฎาคม-สิงหาคมนี้ จะสามารถเลือกวัคซีนต้นแบบที่ดีที่สุดเพื่อใช้ทดสอบในคนระยะที่ 1 ได้ภายในสิ้นปีนี้” ศ.ดร.สุจินดาระบุ

ก่อนที่ ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ จะกล่าวทิ้งท้ายว่า เรามีความพร้อมค่อนข้างอย่างสูง ปลายปีนี้จะได้เห็นอะไรที่ชัดเจนอย่างแน่นอน ณ วันนี้ วัคซีนมีไว้แล้ว 5 สาย ศูนย์วิจัยไพรเมทแห่งชาติ ถือเป็นอีกหนึ่งแห่งที่มองว่าจะเห็นผลเป็นรูปธรรม

นี่คือเรื่องของมวลมนุษยชาติ เพราะ ณ วันนี้ยังไม่มีวัคซีนในตอบโจทย์ พัฒนาการที่เร็วกว่าเราเล็กน้อยคือจีน 4-5 เจ้า ที่เริ่มทดลองกับคนแล้ว แต่เทคโนโลยีที่เราใช้อย่าง mRNA ถือว่าใหม่ล่าสุด มีหลายเจ้าที่ทำอยู่อย่าง จีน สหรัฐ ก็ได้หนีไปจากเรา ด้านหนึ่งเราต้องยืนอยู่บนขาของตัวเอง พัฒนาวัคซีนของเราเอง คู่ขนานกันไปโดยจับมือกับศูนย์วิจัยระดับโลกในเรื่องนี้

“คนอื่นมี (วัคซีน) เราต้องมี คือโจทย์สำคัญ และเหตุของความร่วมมือนะระดับโลก ในหลายวิธีการ เพราะวัคซีนโควิด-19 ยังเป็นสิ่งใหม่ ไม่มีใครรู้ว่าแบบใดจะได้ผล ซึ่งต้องทั้ง ‘ปลอดภัย’ ‘ปลอดภัยกับมนุษย์’ ‘มีประสิทธิภาพ’ และ ‘แรงพอ’ จึงต้องระมัดระวังและให้เวลา” ดร.สุวิทย์สรุป

“1 ปีกว่าแม้ดูยาวนาน แต่หากได้ผล ไทยจะไม่ต้องยืมจมูกใครหายใจ ผลิตวัคซีนเองได้ แต่ด้วยอุปสรรคในการพัฒนาวัคซีนที่ต้องเป็นไปตามมาตรฐานทุกขั้นตอน จึงต้องรอดูกันต่อไป หากชนิด ‘mRNA’ ได้ผล จะได้วัคซีนต้านโควิดในระยะเวลานี้สั้น ใช้ปริมาณฉีดไม่มาก และเพียงพอต่อประชากร”

เป็นอีกหนึ่งฝีมือของคนไทย ในการวิจัยพัฒนาวัคซีน เป็นความหวังให้คนไทยและคนทั่วโลก ที่จะมียุติวัคซีนของตนเองเพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสระยะ “โควิด-19” ในอนาคต